

UCHWAŁY NR XLI/180/2010
RADY GMINY BIELAWY
z dnia 29 stycznia 2010 r.

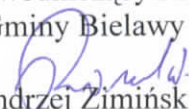
w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Sobota

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591, z 2002r. Nr 23, poz.220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz.1568, z 2004r. Nr 102 poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203, z 2005r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138 poz. 974 i Nr 173, poz. 1218 oraz z 2008r. Nr 180, poz. 1111, Nr 233, poz. 1458; z 2009r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241), w związku z §10 ust. 2 pkt. 2 lit. b Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi: objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, Rada Gminy Bielawy uchwala co następuje:

§1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Sobota, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, przyjęty uchwałą Zebrania Wiejskiego Sołectwa Sobota z dnia 15 stycznia 2010 roku.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bielawy.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Bielawy

Andrzej Zimiński

Plan Odnowy Miejscowości

Sobota

na lata 2010 – 2017

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie-----	3
1. Charakterystyka miejscowości-----	4
1.1. Położenie, powierzchnia, liczba ludności-----	4
1.2. Rys historyczny -----	5
1.3. Przestrzenna struktura Soboty-----	7
2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości-----	8
2.1. Walory przyrodnicze Soboty -----	8
2.2. Dziedzictwo kulturowe-----	10
2.3. Obiekty i tereny-----	15
2.4. Infrastruktura społeczna-----	16
2.5. Infrastruktura techniczna -----	16
2.6. Gospodarka i rolnictwo-----	17
2.7. Organizacje działające na terenie miejscowości-----	20
3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości -----	21
4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych, wyznaczonych do realizacji w latach 2010 - 2017-----	22

Wprowadzenie

Istotą opracowania „Planu Odnowy Miejscowości Sobota” jest stworzenie strategii i wyznaczenie kierunków rozwoju miejscowości, poprzez wskazanie działań, które wpłyną na poprawę jakości życia lokalnej społeczności oraz przyczynią się do zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców Soboty.

Plan jest dokumentem strategicznym, stanowiącym jedno z podstawowych narzędzi, niezbędnych w procesie ubiegania się o dotacje w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Dokument jest podzielony na dwie części – diagnostyczną i strategiczną. Pierwsza część zawiera charakterystykę miejscowości oraz inwentaryzację zasobów, które mogą być wykorzystane na rzecz rozwoju Soboty. Sporządzona diagnoza stanu rzeczywistego ma na celu ustalenie zasobów wyróżniających miejscowość spośród innych i rozpoznanie potencjału, jakim ona dysponuje.

Druga część planu ma charakter strategiczny. Zawiera ocenę mocnych i słabych stron miejscowości oraz określa szanse rozwoju i zagrożenia. Najważniejszym elementem planu jest opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2010 – 2017, będący efektem pracy mieszkańców oraz Rady Sołeckiej, z Sołtysem na czele.

Opracowanie kierunków rozwoju Soboty było możliwe w wyniku aktywnego współdziałania mieszkańców, którzy najlepiej potrafią określić potrzeby swojej społeczności. Stąd niniejszy plan jest efektem otwartej dyskusji mieszkańców, prowadzonej w formie spotkań i zebrań, w trakcie których mieszkańcy sołectwa decydowali o przyszłości i kierunkach rozwoju swej wsi. Tym samym prace nad „Planem Odnowy Miejscowości Sobota” miały niewątpliwie funkcję integrującą i aktywizującą lokalną społeczność. W szczególności miały one bowiem wykazać, że to właśnie od woli, zaangażowania i kreatywności samych mieszkańców zależy rozwój Soboty, a co za tym idzie – poprawa jakości ich życia.

Niniejszy plan jest dokumentem otwartym, stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy strukturalnych.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewniając swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia. W ocenie mieszkańców, realizacja planu spowoduje, że Sobota będzie wsią nowoczesną, ceniącą i zachowującą swój wiejski charakter oraz kulturową specyfikę.

1. Charakterystyka miejscowości

1.1. Położenie, powierzchnia, liczba ludności

Miejscowość Sobota – wieś sołecka w województwie łódzkim, w powiecie łowickim, zlokalizowana w północno – wschodniej części gminy Bielawy. Zajmuje powierzchnię 527,37 ha, tj. 3,22% powierzchni gminy Bielawy.

Sobota położona jest w odległości 7 km od Bielaw (siedziby władz gminy) i około 24 km od Łowicza (siedziby władz powiatu).

Odległości od innych ośrodków miejskich to: od Warszawy – 102 km, od Łodzi – 48 km, od Kutna – 33 km, od Łęczycy – 38 km.

Sobota, według stanu na dzień 31.XII.2008 roku, liczyła 503¹ mieszkańców, co stanowi 8,46 % wszystkich mieszkańców gminy Bielawy i daje Sobocie drugie miejsce pod względem liczby mieszkańców wśród wszystkich miejscowości gminy Bielawy.

Charakterystyczny dla miejscowości jest bardzo wysoki wskaźnik zaludnienia, najwyższy w całej gminie, tj. niemal 95 mieszkańców na kilometr kwadratowy powierzchni.

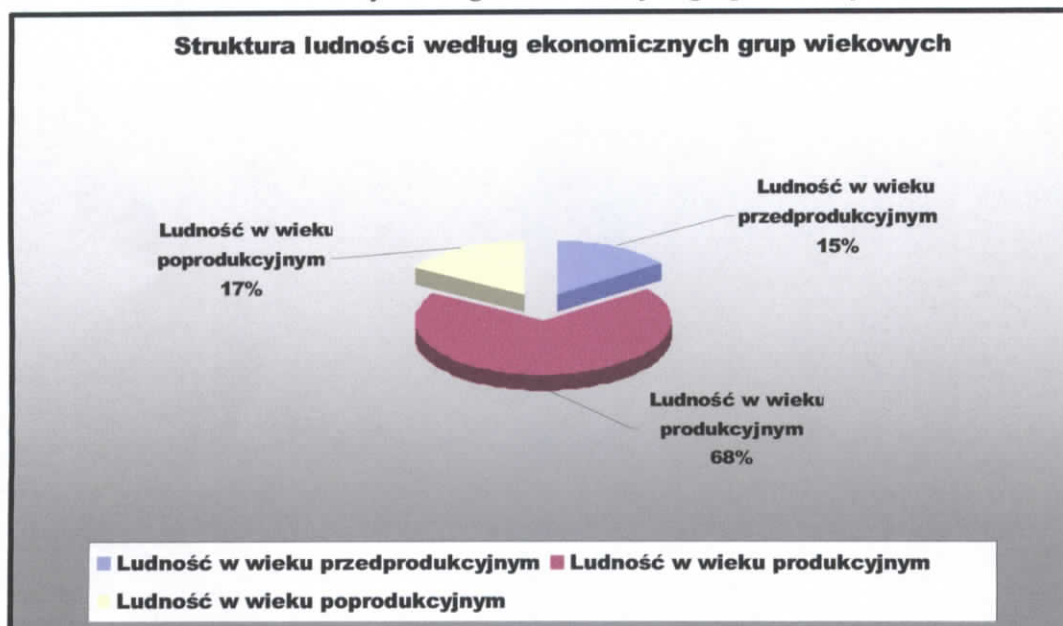
Tabela 1: Struktura ludności zamieszkującej miejscowość Sobota – według ekonomicznych grup wiekowych:

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	osoba	41	36	77
Ludność w wieku produkcyjnym	osoba	167	176	343
Ludność w wieku poprodukcyjnym	osoba	28	55	83
Ogółem	osoba	236	267	503

¹ Dane Urzędu Gminy Bielawy – 31.XII.2008r.

Wśród mieszkańców Soboty większość stanowią osoby w wieku produkcyjnym, tj. 68% wszystkich mieszkańców.

Wykres 1: Struktura ludności Soboty według ekonomicznych grup wiekowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bielawy

1.2. Rys historyczny

Z Sobotą spotykamy się już w dokumentach z 1250 roku. Była ona wtedy wsią należącą do majątku biskupów wrocławskich. W ręce szlacheckie przeszła w 1374 roku, kiedy to doszło do zamiany posiadłości pomiędzy biskupem wrocławskim Maciejem, a wojewodą łęczyckim Janem, protoplastą rodu Sobockich.

Miasto Sobota – powstało, jak przypuszcza Mariusz Kulesza obok wcześniejszej wsi, łącząc się z nią później w jeden ośrodek. Prawa miejskie otrzymała prawdopodobnie za panowania Władysława Jagiełły. Istnieje dokument z 1393 roku, w którym mówi się o Filipie z Soboty oraz o mieście Sobocie. Musiało więc ono powstać przed 1393 rokiem. Już wtedy istniała tu jakaś siedziba obronna, na miejscu której w drugiej połowie XV wieku Tomasz Sobocki wzniósł murowany dwór w kształcie wieży, wzorowany na zamku piotrkowskim.

W XV wieku miasto nie rozwijało się zbyt szybko i nie było jakimś ważnym ośrodkiem gospodarczym, czego dowodem może być liczba żołnierzy, jaką Sobota musiała wystawić na wojnę trzynastoletnią z Krzyżakami. Dokument z 1458 roku wspomina o nakazie dostarczenia tylko dwóch żołnierzy.

Większy rozkwit Soboty nastąpił w XVI wieku. W 1576 roku w miasteczku było 18 rzemieślników, jeden sprzedawca i dwunastu szynkarzy. Dużą sławą cieszyły się zwłaszcza targi w Sobocie, które wcześniej król Kazimierz Jagiellończyk na prośbę Tomasza de Sobotha przeniósł ze środy na sobotę. Przy ufundowanym przez rodzinę Sobockich kościele znajdowały się szpital i szkoła.

Tak jak w przypadku Bielaw, Sobota podupadła w wyniku zniszczeń dokonanych w czasie wojen szwedzkich. W sierpniu 1655 roku jedną ze zwycięskich potyczek stoczył w tych okolicach Stefan Czarniecki.

Najbardziej znaną postacią z rodu Sobockich był Tomasz Sobocki, który piastował m.in. godność kanclerza wielkiego koronnego i burgrabiego zamku królewskiego na dworze Zygmunta I.

W 1744 roku dobra te kupił Wincenty Zawisza, łowczy łęczycki i szambelan Króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, a po nim Cyprian Zawisza, który później podzielił je między trzech synów. Jednym z nich był urodzony w Sobocie w 1809 roku Artur Zawisza Czarny, uczestnik zrywów patriotycznych przeciw caratowi. Brał on udział w Powstaniu Listopadowym, po którym wyemigrował w 1832 roku do Francji, a następnie w 1833 roku powrócił i wziął udział w partyzanckich walkach z regularnym wojskiem rosyjskim. 14 czerwca wzięty został do niewoli i skazany na powieszenie. Egzekucja odbyła się 26 listopada 1833 roku na rogatkach jerozolimskich w Warszawie. Obecnie jego imieniem nazwano rynek w Sobocie, a w ogrodzeniu kościoła wmurowano pamiątkową tablicę.

Fotografia 1: Tablica upamiętniająca Artura Zawiszę, usytuowana na murze okalającym kościół (od strony rynku)

W wyniku represji carskich część majątku należąca do Artura oraz jego brata Alfreda, została skonfiskowana i wystawiona na licytację. Nabył je w 1843 roku trzeci syn Cypriana – August Zawisza. Wzniósł on budynki gospodarcze oraz neogotycki zamek.

W 1870 roku Sobota utraciła prawa miejskie. W 1890 roku August Zawisza odsprzedał te dobra Arturowi Stokowskiemu, którego żona, z domu Hołyńska, założyła w 1896 roku wokół zamku park krajobrazowy. Syn jego, Stefan Stokowski przeprowadził meliorację całego majątku, uporządkował łąki i wznosił młyn.

Ostatnimi właścicielami majątku byli Bogna i Wiktor Przegalińscy, którzy nabyli go 6 kwietnia 1927 roku. Prowadzili oni tu dobrze prosperującą hodowlę koni angloarabskich.

W 1939 roku, w czasie toczących się tu Walk nad Bzurą, artyleria niemiecka zburzyła znaczną część wsi.

Po wojnie część majątku rozparcelowano. W 1950 roku część przejęła Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość”, a w 1952 roku zabudowania gospodarcze i część ziem przeszło na własność Państwowej Stadniny Koni w Walewicach.

Obecnie Sobota jest drugim obok Bielaw centrum usługowym dla mieszkańców gminy, z dobrze zachowanym miejskim układem urbanistycznym².

1.3. Przestrzenna struktura Soboty

Charakterystycznym elementem zabudowy miejscowości jest układ typowy dla małych miast, co jest związane z faktem posiadania niegdyś praw miejskich przez Sobotę.

Zabudowa miejscowości zlokalizowana jest w układzie zwartych, przeważnie dwustronnych ciągów przyulicznych.

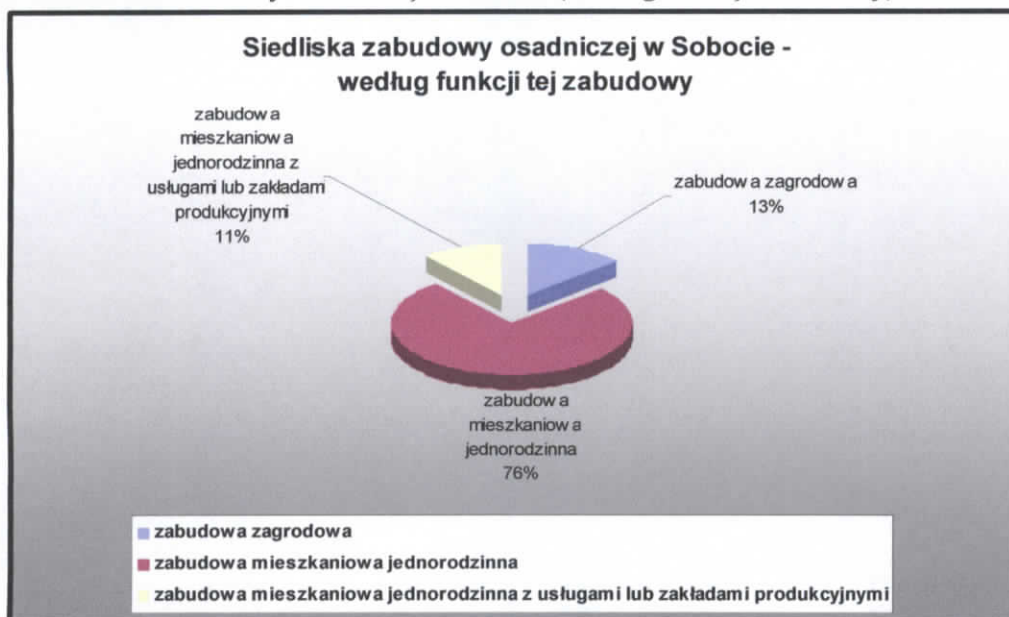
Punktem odniesienia jest tutaj rynek, wokół którego zlokalizowany jest kościół, skwerek, budynki mieszkalne i różna zabudowa usługowa, ulokowane w formie zwartych ośrodków.

Nietypowy dla struktury zabudowań wsi jest bardzo mały odsetek zabudowy zagrodowej, tj. tylko 13%.

Dominuje zabudowa o funkcji nierolniczej, czyli mieszkaniowa jednorodzinna, na którą składa się budynek mieszkalny z towarzyszącym mu budynkiem gospodarczym, garażowym.

² Wojciech Miedzianowski, Gmina Bielawy, *Przewodnik Rowerowy*, Wydawca: Muzeum Guzików, Bielawy 2004, s. 51, 52

Wykres 2: Siedliska zabudowy osadniczej w Sobocie (według funkcji zabudowy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bielawy

2. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

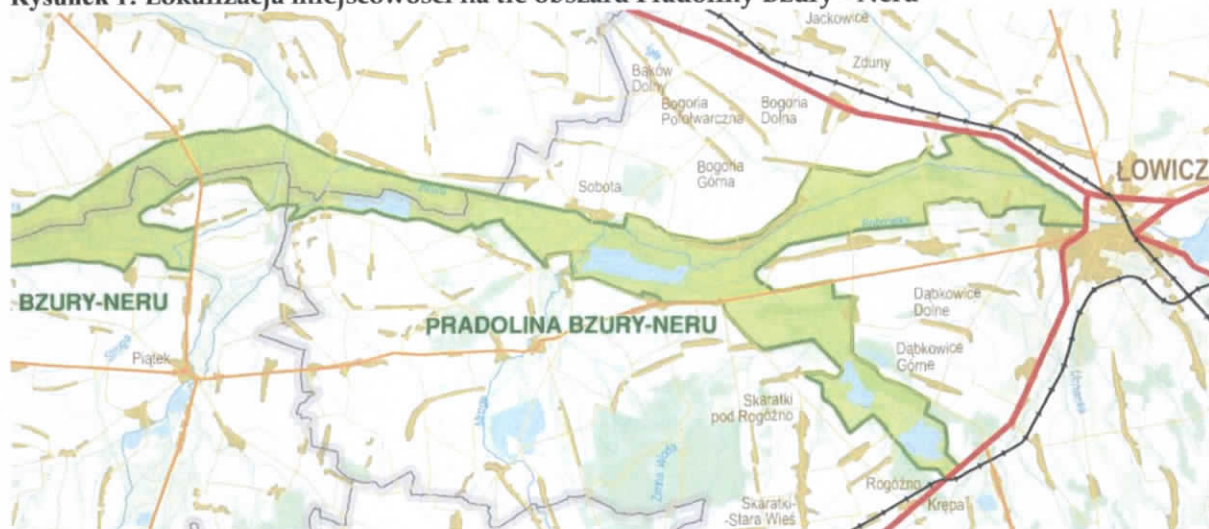
2.1. Walory przyrodnicze Soboty

Krajobraz Soboty, podobnie jak krajobraz całej gminy Bielawy, jest mocno przekształcony, głównie w wyniku działania człowieka i prowadzenia upraw polowych.

Najcenniejszym obszarem miejscowości, z punktu widzenia ochrony krajobrazu przyrodniczego jest obszar doliny rzeki Bzury, przepływającej przez Sobotę, gdzie występuje Pradolina Bzury – Neru, objęta ochroną przez Obszar Natura 2000, ze względu na występujące na jej obszarze siedliska przyrodnicze. W rejonie tym występuje rzadko spotykane zjawisko tzw. sukcesji regeneracyjnej, pozwalające na odtworzenie się naturalnej przyrody, dzięki wycofaniu się działalności człowieka. Teren Pradoliny jest również ostoją dla ponad 100 gatunków ptaków³.

³ www.przyroda.polska.pl

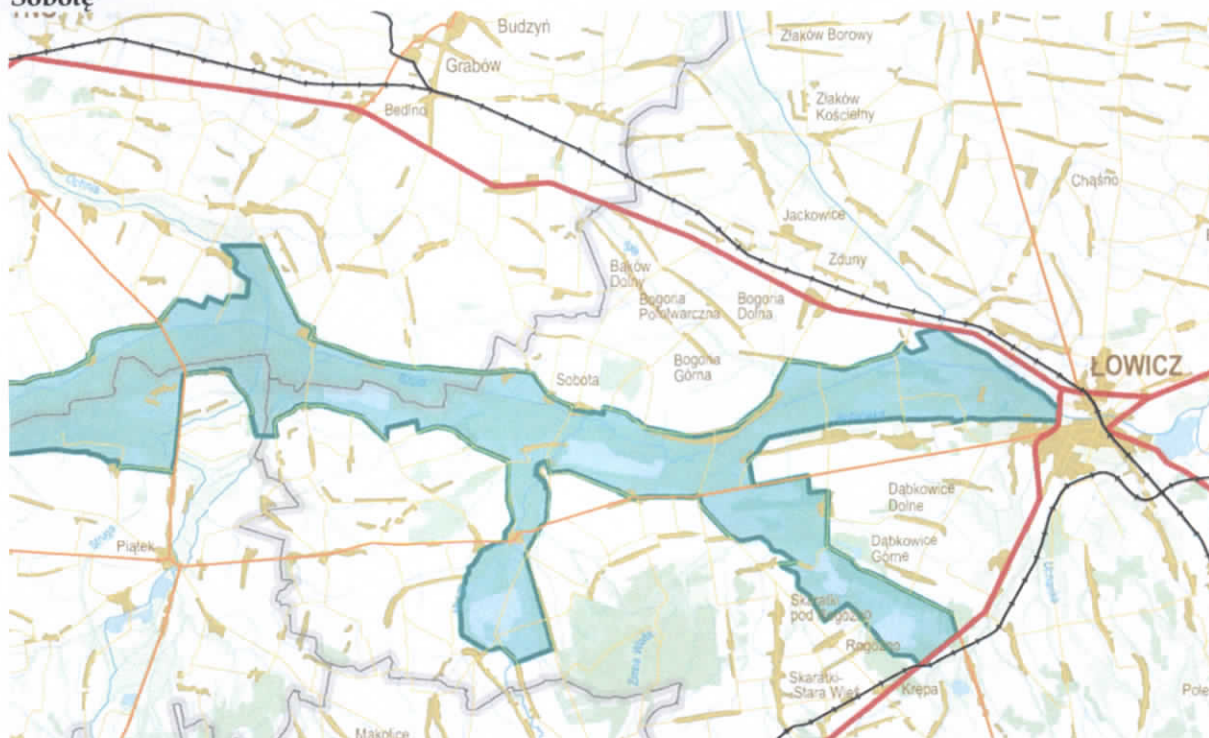
Rysunek 1: Lokalizacja miejscowości na tle obszaru Pradoliny Bzury - Neru

Źródło: www.przyroda.polska.pl

Na terenie Pradoliny Bzury - Neru utworzono Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Bzury oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Pradolina Warszawsko-Berlińska, który stanowi teren specjalnej ochrony ptaków i jest programem o znaczeniu ogólnoeuropejskim.

Rysunek 2: Fragment obszaru Pradoliny Warszawsko - Berlińskiej, obejmującej swym zasięgiem Sobotę

Źródło: www.przyroda.polska.pl

Inny obszar, mający istotny wpływ na krajobraz przyrodniczy miejscowości to las Sobocki, który jest typową monokulturą sosnową, z występującą miejscami olchą.

Należy nadmienić, że wskaźnik lesistości Soboty (33%) jest niemal dwukrotnie wyższy niż ten sam wskaźnik dla gminy (15,2%) i trzykrotnie wyższy od wskaźnika dla powiatu, tj. 9,5%⁴.

Spośród dwunastu pomników przyrody zlokalizowanych w gminie Bielawy, aż dwa znajdują się w Sobocie. Są to dwa drzewa z gatunku platan klonolisty o obwodzie 415 cm i 435 cm, objęte ochroną od 1971r.

Na terenie miejscowości nie udokumentowano występowania złóż surowców mineralnych.

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Bielawy ochroną prawną objętych jest 39 obiektów, z czego 6 zlokalizowanych w Sobocie.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych w Sobocie⁵:

- **kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła Apostołów**, wpisany do rejestru na podstawie decyzji 117/173 z dnia 24.08.1967r. Za datę budowy przyjmuje się rok 1518. Fundatorem kościoła był prawdopodobnie Tomasz Sobocki – kasztelan łęczycki. Pierwotnie kościół posiadał formę gotycką. W 1558 roku nadano mu nową szatę renesansową. W połowie XIX wieku dobudowano zakrystię i przedsionek. Kościół do dzisiaj zachował styl gotycko – renesansowy. Obiekt usytuowany jest we wschodniej części rynku, otoczony murem i orientowany.

⁴ Program Ochrony Środowiska Powiatu Łowickiego, 2004, s.10

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bielawy, s. 69 - 71

Fotografia 2: Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła Apostołów

Fotografia 3: Drewniana dzwonnica przy kościele parafialnym, wybudowana w XVII w.

- **kościół cmentarny p.w. Przemienienia Pańskiego**, wpisany do rejestru na podstawie decyzji 118/174 z dnia 24.08.1967r., zbudowany w pierwszej połowie XVII wieku na cmentarzu parafialnym, z zachowanym XVII - wiecznym wystrojem wnętrza.

Fotografia 4: Kościół cmentarny p. w. Przemienienia Pańskiego

- **zameczek, położony w obrębie zespołu dworsko - folwarcznego**, usytuowanego nad rzeką Bzurą, w odległości ok. 0,5 km od centrum Soboty, wpisany do rejestru na podstawie decyzji 615/182 z dnia 24.08.1967r. Zamek usytuowany jest we wschodniej części parku na sztucznie usypanym wzgórzu, na miejscu starszej budowy z XVI w. Główny dojazd do zamku prowadzi od Soboty i położony jest na osi kościół - rynek - park, drugi dojazd prowadzi od północy, na osi zamku. Wzniesiony został jako budowla obronna, otoczona fosą. Zarys fosi można odczytać w konturach stawów otaczających zamek. Zbudowany jest z czerwonej cegły, piętrowy, na planie prostokąta, o bryle prostopadłościennej z ośmioboczną wieżą w północno - wschodnim narożu - czterokondygnacyjną. Układ wnętrza zamku został całkowicie przebudowany. Od strony wschodniej budynku, w miejscu starego dworu modrzewiowego, wykonano w 1930 r. dobudówkę mieszkalną, parterową, usytuowaną na planie prostokąta.

Fotografia 5: Zameczek przy zespole dworsko - folwarcznym

- park przy zespole dworsko - folwarcznym (wraz z aleją dojazdową do drogi), wpisany do rejestru na podstawie decyzji 616/183 z dnia 24.08.1967r. i aneksu z dnia 16.09.1978r. Park został założony w 1896r. przez żonę Artura Stokowskiego, właściciela majątku. Autorem projektu był Walery Kronenberg. Założony został na planie zbliżonym do kwadratu, w charakterze naturalistyczno - krajobrazowym. Od północy i zachodu park graniczy z polami i ogrodami, od południa przylega do Bzury, natomiast od strony wschodniej graniczy z budynkami i dziedzińcami gospodarczymi. W parku znajdują się dwa stawy. Obrzeża parku są gęsto zadrzewione, wewnątrz zaś podzielone na kilka efektownych kompozycji. Najlepsze widoki odsłaniają się od głównej alei wjazdowej oraz na południe i zachód od zamku. Drzewa komponowane są w wielogatunkowe grupy o różnobarwnym ulistnieniu, cenniejsze formy występują w formie skupisk lub rosną pojedynczo. Drzewostan jest bardzo różnorodny, choć duża jego część - lipy i kasztanowce, okalające wcześniej aleje wjazdowe do rezydencji, nie zachowała się. Zatarciu uległy niektóre alejki parkowe.

Fotografia 6: Aleja dojazdowa do zamku

- **grodzisko wczesnośredniowieczne**, obiekt wpisano do rejestru zabytków pod pozycją 1065/293, decyzją z dnia 06.10.1970r. Na tzw. Grodzisku stożkowatym – kopcu usypanym z gliny, piasku, torfu, otoczonym dwoma fosami, na przełomie XIV i XV wieku Soboccy zbudowali wieżę sześcioboczną, do której dobudowali w pierwszym ćwierćwieczu XVI wieku dwór renesansowy. Na miejscu tego dworu wybudowany został, opisany powyżej neogotycki zameczek.

- **cmentarz rzymsko – katolicki**, wpisany do rejestru na podstawie decyzji nr 804 z dnia 20.11.1991r.

2.3. Obiekty i tereny

Największy wpływ na obecny układ urbanistyczny Soboty miał fakt, iż do roku 1870 była ona miastem. Prawa miejskie odebrano Sobocie, w wyniku konsekwencji za czynny udział jej mieszkańców w powstaniu styczniowym.

Bogata historia miejscowości, odzwierciedliła się w jej obecnym wyglądzie. Na terenie Soboty można spotkać wiele zabytków architektury i budownictwa, będących pozostałością po majątku ziemskim, władanym kolejno przez Sobockich, Zawiszów, Stokowskich i Przegalińskich, ostatnich prywatnych właścicieli majątku.

Pozostałością po okresie świetności Soboty jest typowo miejski charakter zabudowy, czyli rynek stanowiący centrum społeczno – gospodarcze wsi, zlokalizowany w jego bezpośrednim sąsiedztwie kościół i zwarta zabudowa, w postaci obustronnych ciągów przyulicznych.

W miejscowości funkcjonują wyodrębnione konkretne ulice, o własnych nazwach:

- ul. Bąkowska,
- ul. Cicha,
- ul. Łowicka,
- ul. Nałkowskiej,
- ul. Parkowa,
- ul. Plac Zawiszy Czarnego,
- ul. Słoneczna,
- ul. Szkolna,
- ul. Warszawska,
- ul. Wojdówka,
- ul. Zachodnia

W obrębie rynku utworzył się ośrodek usługowy, obejmujący sklepy wielobranżowe, opiekę zdrowotną i przystanek autobusowy.

Przez miejscowość przebiegają dwie wyznaczone trasy ścieżek rowerowych, których szlak pozwala zwiedzić wszystkie zabytki i inne wartości miejsc, występujące na terenie Soboty.

2.4. Infrastruktura społeczna

Ośrodkiem, obsługującym mieszkańców miejscowości, w zakresie administracji, opieki społecznej, obsługi finansowej, kultury i bezpieczeństwa publicznego są Bielawy, położone w odległości 7 km od Soboty. Znajduje się tam Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, bank, Komisariat Policji i Gminna Biblioteka Publiczna.

Opiekę w zakresie opieki zdrowotnej zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sobocie, w którym poradą służą lekarze specjaliści medycyny rodzinnej, medycyny wewnętrznej oraz lekarz pediatria.

Sobota jest miejscem koncentracji szeregu placówek usługowych, których zasięg nie ogranicza się tylko do zaspokojenia potrzeb mieszkańców miejscowości, ale również miejscowości ościennych. Oprócz Szkoły Podstawowej i Przedszkola, znajdują się tutaj: parafialny kościół rzymsko – katolicki, placówka pocztowa, weterynaria oraz kilka obiektów handlowo – usługowych.

2.5. Infrastruktura techniczna

Sobota jest miejscowością w pełni zelektryfikowaną. W miejscowości znajduje się 6, spośród 94 stacji transformatorowych, zasilających w energię obszar gminy. Teren miejscowości jest oświetlony za pomocą gęsto rozmieszczonych energooszczędnych lamp sodowych o mocach 70W i 100W. Oświetlenie uliczne zostało zmodernizowane w 2009 roku, w ramach poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i uczestników ruchu drogowego.

W Sobocie, do istniejącej sieci wodociągowej o długości 6,10 km⁶, przyłączonych jest 198 gospodarstw domowych. Przyłącza do budynków mają łączną długość 5,10 km. System doprowadzania wody wodociągiem dla mieszkańców oparty jest o stację uzdatniania wody o maksymalnej wydajności 321 m³/dobę i produkcji 172 m³/dobę. Woda doprowadzana do stacji, ujmowana jest z dwóch studni – studnia nr 3 o głębokości 90,0 m, studnia nr 4 o głębokości 40,0 m.

Na terenie miejscowości nie ma sieci gazowej. Dystrybucja gazu oparta jest o punkty wymiany butli, oferujące gaz (propan – butan) w 11 kg butlach.

W Sobocie nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Głównymi źródłami ciepła są indywidualne kotłownie, wykorzystujące jako surowiec energetyczny: gaz, węgiel, koks i olej.

Sobota, podobnie jak pozostałe tereny gminy, nie posiada oczyszczalni ścieków komunalnych i sieci kanalizacji sanitarnej, co jest znaczącym problemem, zwłaszcza dla ośrodków o dużym zagęszczeniu ludności, gdzie występuje duża koncentracja produkcji ścieków, takich jak Bielawy i Sobota. Nieczystości

⁶ Urząd Gminy Bielawy

odprowadzane są do bezodpływowych zbiorników, opróżnianych przez prywatne przedsiębiorstwa, posiadające stosowne licencje dla świadczenia tego typu usług.

Odpady stałe z terenu miejscowości wywożone są na składowiska odpadów zlokalizowane w Krzyżanówku (gmina Krzyżanów), Grabowcu (gmina Słubice) oraz na składowiska do Konina i Kamieńska. Ich wywozem zajmuje się Zakład Robót Komunalnych Sp. z o.o. z Łodzi, odbierający odpady bez segregacji oraz Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta „Eko-Serwis” Sp. z o.o. z Łowicza.

Istniejąca infrastruktura drogowa, choć jej stan techniczny pozostawia wiele do życzenia, tworzy dobre połączenia z sąsiednimi miejscowościami i gminami.

Kręgosłup komunikacyjny miejscowości tworzą trzy drogi powiatowe :

- Nr 2734E relacji Bielawy – Sobota – Bąków (dobry stan nawierzchni),
- Nr 2717 E relacji Dębsk – Kocierzew – Złaków Kościelny – Zduny – Sobota – Wola Kałkowa;
- Nr 2735 E Bogoria Dolna – Sobota.

Przez Sobotę przebiega również droga gminna Nr 105002 E relacji Zakrzew – Sobota, o nawierzchni gruntowej i długości 2,020 km oraz kilka dróg, sklasyfikowanych jako dojazdowe do gruntów rolnych.

Ogólny stan dróg, przebiegających przez teren sołectwa jest zły. Corocznie wykonywane są jedynie doraźne naprawy nawierzchni, polegające na łataniu istniejących wyrw, powstałych w skutek użytkowania drogi, za pomocą masy asfaltowej.

Większość gospodarstw posiada przyłącza telefoniczne stacjonarne, obsługiwane przez Telekomunikację Polską S.A., z centralą w Łowiczu. Na terenie miejscowości jest zasięg wszystkich obecnych na rynku sieci telefonii komórkowej. Sobota nie posiada wyodrębnionego miejsca publicznego dostępu do Internetu. Najbliższy taki punkt znajduje się w bibliotece w Bielawach.

2.6. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie miejscowości Sobota zarejestrowane są 24 podmioty⁷, prowadzące działalność, na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej.

Są to przede wszystkim mikro przedsiębiorstwa, świadczące m.in. usługi remontowo – budowlane, transportowe, naprawy pojazdów, wulkanizacyjne, gastronomiczne, kosmetyczne czy weterynaryjne. Wśród jednostek usługowych dominują sklepy spożywczo – przemysłowe i wielobranżowe, stanowiące niemal 17% wszystkich podmiotów gospodarczych, zarejestrowanych na terenie sołectwa.

⁷ Urząd Gminy Bielawy

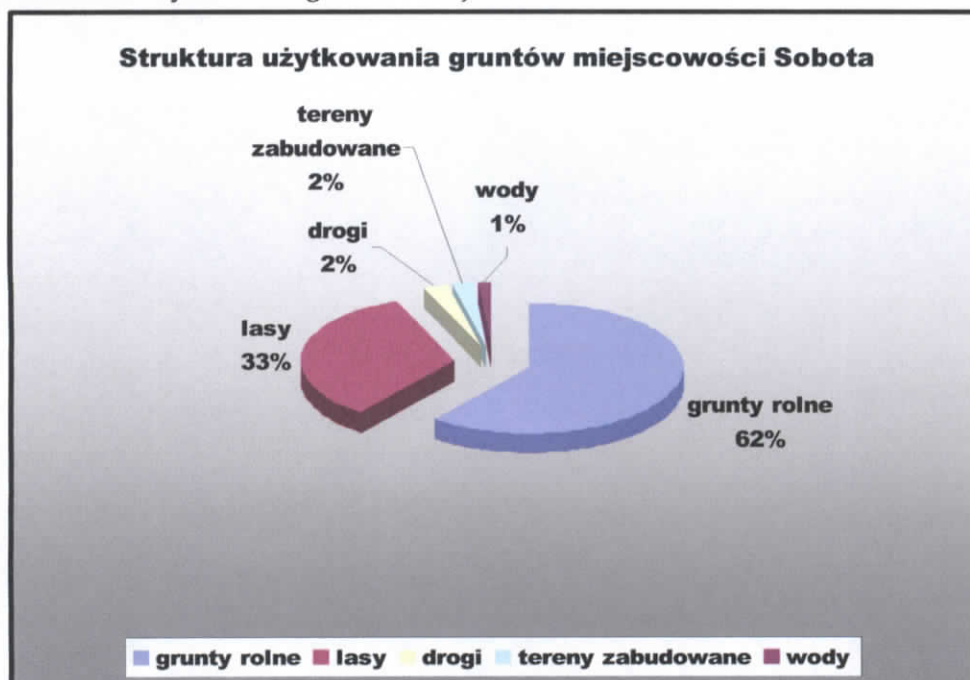
Tabela 2: Specyfikacja działalności gospodarczej na terenie miejscowości Sobota

Lp.	Specyfikacja działalności gospodarczej	Ilość podmiotów
1	instalatorstwo elektryczne	1
2	usługi remontowo – budowlane, murarstwo	2
3	usługi transportowe	2
4	stolarstwo	1
5	blacharstwo i dekarstwo	1
6	handel obwoźny	2
7	naprawa pojazdów samochodowych, wulkanizacja	2
8	sklepy spożywczo – przemysłowe oraz wielobranżowe	4
9	gastronomia	1
10	weterynaria	2
11	usługi cateringu	1
12	budowa dróg kołowych i szynowych	1
13	kwaciarnie	1
14	usługi kosmetyczne	1
15	unasiennianie zwierząt	1
16	sprzedaż środków ochrony roślin	1
Razem		24

Największą rolę w gospodarce Soboty odgrywa jednak rolnictwo. Powierzchnia gruntów rolnych stanowi tutaj aż 62% powierzchni całej miejscowości. Użytkowanie gruntów w miejscowości, według stanu na dzień 31.XII.2008⁸ roku, przedstawia się następująco:

- powierzchnia gruntów rolnych – 319,07 ha,
- powierzchnia gruntów pod lasami – 176,21 ha;
- powierzchnia dróg – 12,73 ha ;
- powierzchnia terenów zabudowanych (osiedlowych) – 11,98 ha,
- powierzchnia gruntów pod wodami – 7,38 ha.

Wykres 3: Struktura użytkowania gruntów miejscowości Sobota

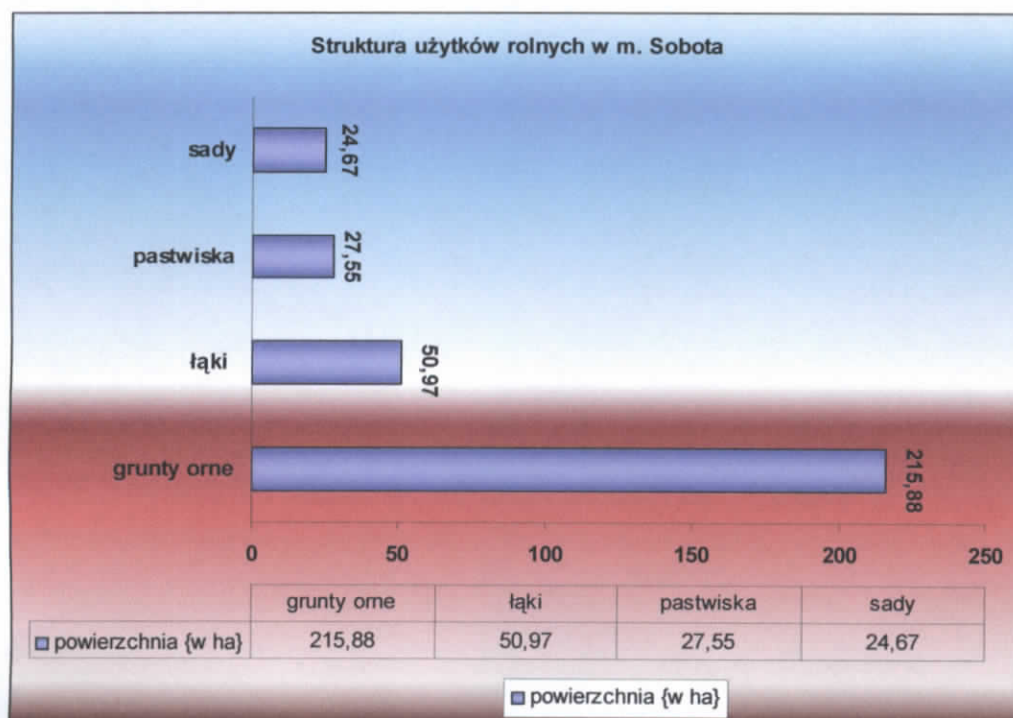

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Łowiczu (ewidencja gruntów)

⁸ Starostwo Powiatowe w Łowiczu

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne (215,88 ha). Mniejsze znaczenie w strukturze powierzchni użytków posiadają: łąki (50,97 ha), pastwiska (27,55 ha) i sady (24,67 ha).

Wykres 4: Struktura użytków rolnych w miejscowości Sobota

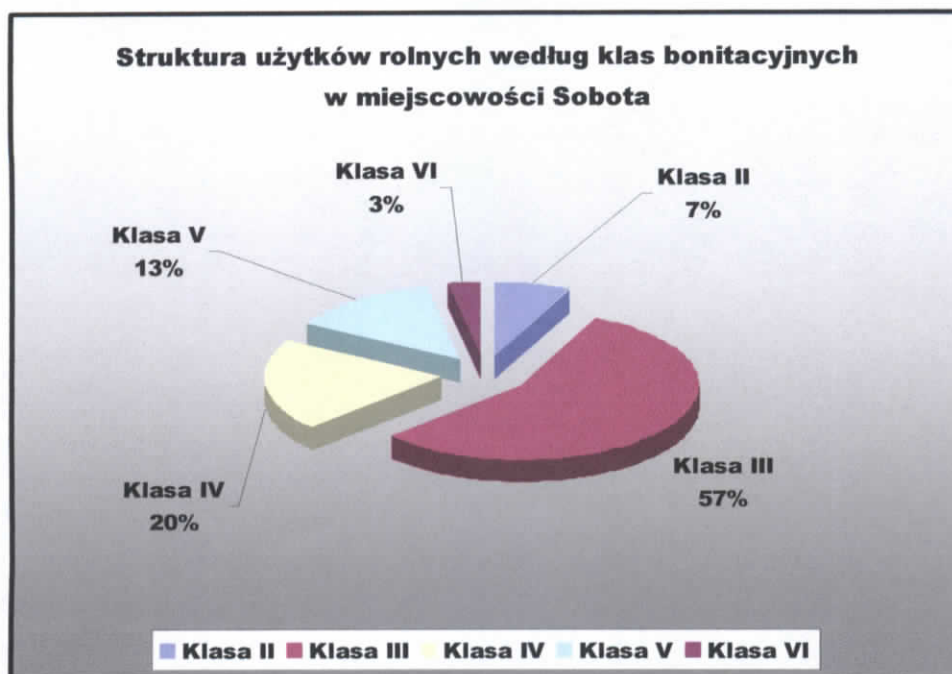
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Łowiczu (ewidencja gruntów)

Na rozwój gospodarki rolniczej w miejscowości duży wpływ miała wysoka jakość gleb, występujących na tym obszarze.

Sobota, jako jedna z nielicznych, spośród 39 wsi gminy Bielawy, dysponuje gruntami bardzo dobrej jakości, tj. gruntami klasy II i III. Stanowią one odpowiednio 7% (II) i 57% (III) powierzchni użytków rolnych miejscowości.

Obszary najmniej wartościowe, z punktu widzenia potrzeb rolnictwa, tj. klasa V i VI, występują w niewielkim odsetku – łącznie tylko 16% powierzchni wszystkich użytków.

Wykres 5: Struktura użytków rolnych według klas bonitacyjnych w miejscowości Sobota

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Łowiczu (ewidencja gruntów)

Na terenie miejscowości funkcjonuje 67 gospodarstw indywidualnych⁹, tj. niemal 4% wszystkich gospodarstw na terenie gminy. W strukturze zasiewów gospodarstw indywidualnych dominują zboża, ze znacznym odsetkiem upraw pszenicy, co jest związane z występowaniem dobrych warunków glebowych. Niewielkie znaczenie w powierzchni zasiewów mają ziemniaki, warzywa gruntowe i truskawki oraz uprawy roślin przemysłowych (burak cukrowy). Hodowla zwierząt gospodarskich skupia się przede wszystkim na hodowli trzody chlewnej oraz bydła, w tym krów mlecznych. Jednakże ten kierunek produkcji rolniczej nie odgrywa istotnej roli w indywidualnych gospodarstwach w Sobocie.

2.7. Organizacje działające na terenie miejscowości

Na terenie miejscowości funkcjonuje:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Sobocie, o której pierwsza wzmianka pochodzi z 12 kwietnia 1931 roku – aktywnie uczestniczy w akcjach gaśniczych
- Koło Gospodyń Wiejskich, zrzeszające członkinie z terenu miejscowości
- Uczniowski Klub Sportowy „Bzura” w Sobocie, prowadzący sekcję piłki siatkowej.

⁹ Urząd Gminy Bielawy

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

ATUTY	SŁABOŚCI
wysokie walory krajobrazowe	brak powszechnie dostępnego miejsca spotkań dla lokalnej społeczności
cenne zasoby historyczne z zabytkami włącznie (zameczek, park)	niska jakość życia w aspekcie kulturalnym i wypoczynkowo-rekreacyjnym
zachowany układ architektoniczny typowy dla małych miasteczek	brak miejsc dla integracji i wypoczynku mieszkańców
korzystne, atrakcyjne położenie, niewielka odległość do dużej aglomeracji i miasta powiatowego (Łódź - 48 km, Łowicz - 24 km)	brak bezpłatnego dostępu do Internetu
dogodne położenie komunikacyjne na trasie dróg powiatowych	brak zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od nauki
potencjał dla rozwoju turystyki	brak placów zabaw oraz terenów rekreacyjno-sportowych
wysoki stopień zwodociągowania	zły stan i niedostateczne oznakowanie dróg
dobrze oświetlone drogi	brak ciągów pieszych, zły stan chodników wzdłuż ulic dojazdowych
funkcjonowanie szkoły podstawowej i przedszkola na terenie miejscowości	niedostateczna ilość miejsc parkingowych
dogodny dostęp do opieki zdrowotnej	brak oczyszczalni ścieków komunalnych i sieci kanalizacji sanitarnej
duża ilość podmiotów gospodarczych i potencjał gospodarczy lokalnych przedsiębiorców	azbest na niektórych odcinakach sieci wodociągowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
możliwość uzyskania środków ze źródeł zewnętrznych (dopłaty bezpośrednie, Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich)	zmniejszająca się liczba mieszkańców
możliwość pozyskania inwestorów	niewystarczające środki finansowe na rozwój infrastruktury a także na właściwe zagospodarowanie terenów ważnych dla wizerunku sołectwa i rozwoju tożsamości lokalnej
nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami	migracja zarobkowa ludności
wykorzystanie atrakcyjności zasobów sołectwa dla rozwoju turystyki	zła sytuacja rolnictwa, rozdrobnienie gospodarstw rolnych i ich niedofinansowanie
popyt na agroturystykę i czynny wypoczynek na łonie natury	bezrobocie
możliwość zagospodarowania terenów w centrum miejscowości (rekultywacja rynku)	brak ożywienia gospodarczego na terenie Soboty, skutkującego nie powstawaniem nowych miejsc pracy i stagnacją w rozwoju lokalnym
	postępujące rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa
	niska opłacalność produkcji rolnej

4. Opis planowanych zadań inwestycyjnych, wyznaczonych do realizacji w latach 2010 - 2017

Do opracowania niniejszego rozdziału, dotyczącego planowanych zadań inwestycyjnych wykorzystane zostały sugestie mieszkańców sołectwa, zgłaszane do Sołtysa, Pana Bogdana Bińczaka oraz ocena mocnych i słabych stron miejscowości, opracowana w rozdziale trzecim planu.

Mieszkańcy Soboty wypracowali wspólną, zrównoważoną wizję rozwoju miejscowości, poprzez wyznaczenie czterech głównych celów, których realizacja poprawi jakość życia społeczności lokalnej i zaktywizuje mieszkańców do wspólnego działania na rzecz rozwoju Soboty.

Tabela 3: Opis celów, których realizacja poprawi jakość życia mieszkańców Soboty.

CEL I: Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych społeczności lokalnej, poprzez stworzenie miejsca dla integracji i wypoczynku mieszkańców		
Jak osiągnąć wyznaczony cel?	Budowa świetlicy wiejskiej, poprzez rozbudowę i przebudowę istniejącego budynku. - Realizacja celu rozwiąże problem braku dostatecznie dużego i właściwie wyposażonego obiektu, pełniącego funkcję dostępnego miejsca spotkań dla lokalnej społeczności z możliwością bezpłatnego dostępu do internetu (zebrania wiejskie, spotkania Koła Gospodyń Wiejskich, poszukiwanie pracy przez Internet, miejsce spotkań młodzieży szkolnej, możliwość organizowania imprez kulturalnych: wernisaże, konkursy plastyczne itp.)	I priorytet wykonania
	Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej, poprzez wykonanie nasadzeń, urządzenie placu grillowego. - Podniesie to atrakcyjność miejsca i będzie sprzyjało nawiązywaniu kontaktów społecznych	III priorytet wykonania
CEL II Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców poprzez remont i przebudowę infrastruktury technicznej		
Jak osiągnąć wyznaczony cel?	Rozbudowa chodnika na ul. Łowickiej w stronę osiedla Kopiec - Dotyczy szczególnie niebezpiecznego odcinka chodnika, gdzie mieszkańcy zmuszeni są do przemieszczania się poboczem drogi powiatowej o dużym natężeniu ruchu	I priorytet wykonania
	Budowa chodnika na ul. Warszawskiej (do Szkoły Podstawowej). - Pozwoli oddzielić ruch pieszego od kołowego, zwłaszcza że najczęstszymi jego uczestnikami są dzieci i młodzież szkolna	II priorytet wykonania
	Remont dróg gminnych w Sobocie (ulice: Szkolna, Warszawska). - Stan nawierzchni na tych ulicach jest krytyczny, nie remontowane przez wiele lat uległy znacznemu zniszczeniu i nie spełniają podstawowych standardów	II priorytet wykonania

	Remont zatok parkingowych na Placu Zawiszy, poprzez położenie nowej nakładki asfaltowej. - Stan nawierzchni uległ głębokiej degradacji, co powoduje powstawanie dużych kałuż w ubytkach nawierzchni i utrudnia wsiadanie i wysiadanie z zaparkowanych tam samochodów. Położenie nakładki przywróci funkcjonalność parkingu oraz poprawi wizerunek centrum miejscowości	II priorytet wykonania
	Modernizacja sieci wodociągowej w ul. Warszawskiej, Parkowej i Szkolnej, polegająca na wymianie rur azbestowych na rury PCV , na odcinku około 4 km. - Kilkudziesięcioletnia eksploatacja rur spowodowała odłożenie w nich znacznej ilości osadów, co negatywnie wpływa na jakość dostarczanej do gospodarstw domowych wody.	I priorytet wykonania
	Budowa oczyszczalni ścieków komunalnych wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej. - W związku z bardzo wysokim wskaźnikiem zaludnienia w miejscowości, występuje tu znaczna koncentracja produkcji ścieków komunalnych, co może spowodować degradację środowiska naturalnego (zanieczyszczenie wód powierzchniowych)	II priorytet wykonania
CEL III	Dbłość o istniejące elementy infrastruktury kulturalno – oświatowej, zlokalizowane na terenie sołectwa, co pozwoli zachować dotychczasowy dorobek ludności, często wspierany i budowany ze środków społecznych	
Jak osiągnąć wyznaczony cel?	Naprawa i konserwacja dachu na budynku Szkoły Podstawowej w Sobocie. - Istniejące pokrycie dachu (papa) najszybciej ulega degradacji, co jest związane ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi. Konieczne jest więc przeprowadzenie doraźnych prac naprawczych i konserwacyjnych	I priorytet wykonania
	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sobocie, obejmująca modernizację kotłowni. - Realizacja zadania spowoduje zmniejszenie kosztów ogrzewania szkoły, zmniejszy emisję dwutlenku węgla poprzez wymianę pieca co na nowy, pracujący w nowszej technologii, przystosowany do spalania alternatywnego, tańszego paliwa (pellet, biomasa). Wykonanie termomodernizacji podniesie również estetykę budynku i całej miejscowości.	III priorytet wykonania
	Przebudowa boiska sportowego przy Szkole Podstawowej. - Planowana przebudowa będzie polegać na: wyrównaniu i wypoziomowaniu podłoża; zasianiu odpornej na wydeptywanie trawy, o przeznaczeniu sportowym; wybudowaniu bieżni; wyposażeniu w podstawowe akcesoria i sprzęt sportowy. Boisko będzie stanowić miejsce dla aktywności sportowo – ruchowej i rekreacyjnej dzieci, młodzieży i dorosłych. Realizacja celu będzie mieć duży wpływ na propagowanie kultury fizycznej i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców.	III priorytet wykonania

CEL IV	Rozwój agroturystyki poprzez wykorzystanie atrakcyjności zasobów dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych miejscowości	
Jak osiągnąć wyznaczony cel?	Oznakowanie szlaków rowerowych i pieszych, połączone z promocją miejscowości i jej zasobów. - Wyznaczone trasy rowerowe są nadal nieoznakowane, a wśród zainteresowanych nimi turystów panuje niedoinformowanie, co jest związane z brakiem promocji. Należy przyciągnąć jak najszersze rzesze turystów poprzez informacje zamieszczane na stronach www, wydawanie biuletynów promocyjnych i organizację punktów informacyjnych. Rozwój turystyki powinien przełożyć się na ożywienie gospodarcze w miejscowości.	III priorytet wykonania
	Przebudowa rynku w Sobocie. - Rynek usytuowany jest na Placu Zawiszy Czarnego, czyli w centrum miejscowości. Jego przebudowa poprawi wizerunek wsi, podniesie atrakcyjność Soboty i pozwoli na wykorzystanie placu jako przestrzeń wspólną, sprzyjającą nawiązywaniu kontaktów społecznych. Przywrócenie atrakcyjności centrum jest nawiązaniem do historii Soboty, gdyż rynek został wytyczony w czasach, gdy była ona miastem.	III priorytet wykonania

Tabela 4: Planowane zadania inwestycyjne (lata 2010 – 2017)

Nazwa zadania inwestycyjnego	Termin realizacji zadania	Szacunkowy koszt (w zł brutto)	Zródło finansowania	Cel i przeznaczenie
Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Sobota, polegająca na rozbudowie i przebudowie istniejącego budynku	2010 - 2011	1 100 000,00	Gmina Bielawy, PROW	- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych - zapewnienie miejsca spotkań dla lokalnej społeczności - rozwój tożsamości społeczności wiejskiej - umożliwienie mieszkańcom darmowego dostępu do internetu
Rozbudowa chodnika na ul. Łowickiej w stronę osiedla Kopiec	2010	60 000,00	Starostwo Powiatowe w Łowiczu, Gmina Bielawy, (partnerstwo)	- poprawa warunków życia mieszkańców - poprawa bezpieczeństwa - podniesienie estetyki miejscowości
Modernizacja sieci wodociągowej w ul. Warszawskiej, Parkowej i Szkolnej, polegająca na wymianie rur azbestowych na rury PCV, na odcinku około 4 km	2011 - 2012	350 000,00	Gmina Bielawy, PROW	- poprawa jakości życia mieszkańców - poprawa stanu środowiska naturalnego - poprawa stanu zdrowia odbiorców wody
Budowa oczyszczalni ścieków komunalnych wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej	2011-2017	1 500 000,00	Gmina Bielawy, PROW	- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska - poprawa systemu gospodarki ściekowej - poprawa jakości życia i pracy
Naprawa i konserwacja dachu na budynku Szkoły Podstawowej w Sobocie	2012	10 000,00	Gmina Bielawy,	- dbanie o istniejące zasoby - stworzenie odpowiednich warunków do nauki
Budowa chodnika na ul. Warszawskiej	2012	10 000,00	Gmina Bielawy,	- poprawa bezpieczeństwa pieszych (dzieci i młodzież szkolna) - podniesienie estetyki miejscowości
Remont dróg gminnych i zatok parkingowych w Sobocie	2013	400 000,00	Starostwo Powiatowe w Łowiczu, Gmina Bielawy, (partnerstwo)	- poprawa bezpieczeństwa - zaspokojenie potrzeb społecznych - podniesienie estetyki miejscowości
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Sobocie, obejmująca modernizację kotłowni	2014	500 000,00	Gmina Bielawy, WFOŚiGW, RPO WŁ	- zmniejszenie kosztów ogrzewania - podniesienie estetyki miejscowości - poprawa stanu środowiska naturalnego
Przebudowa boiska sportowego przy Szkole Podstawowej	2015-2016	150 000,00	Gmina Bielawy	- upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży - rozwój tożsamości społeczności lokalnej - zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców i organizowania imprez plenerowych

Nazwa zadania inwestycyjnego	Termin realizacji zadania	Szacunkowy koszt (w zł brutto)	Źródło finansowania	Cel i przeznaczenie
Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej	2016	20 000,00	Gmina Bielawy	- zapewnienie miejsca spotkań dla mieszkańców i organizowania imprez plenerowych - zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych - rozwój tożsamości społeczności lokalnej - poprawa warunków życia
Przebudowa rynku w Sobocie	2017	800 000,00	Gmina Bielawy, PROW	- podniesienie estetyki miejscowości - wzrost atrakcyjności turystycznej - zachowanie dziedzictwa kulturalnego - zaspokojenie potrzeb społecznych - poprawa warunków życia
Oznakowanie szlaków rowerowych i pieszych, połączone z promocją miejscowości i jej zasobów	2017	10 000,00	Gmina Bielawy	- wzrost atrakcyjności turystycznej - zachowanie dziedzictwa kulturalnego - zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych - poprawa warunków życia